

W GROENDOEN

N
L



***GroenDoen* digitaal**

Koninklijke onderscheiding

In vogelvlucht

Werkgroep Groenbeheer Nootdorp - Leidschendam

GROENDOEN, 33e jaargang, nr. 2, oktober 2022

nieuwsbrief van de

Stichting Werkgroep Groenbeheer Nootdorp-Leidschendam (WGNL)

verschijnt tenminste 2 maal per jaar

redactie: Michel Hoogervorst,
Paul Joormann, vacature.

layout: Michel Hoogervorst

druk: SWL, Leidschendam

redactieadres:

Michel Hoogervorst
Doornenburg 49
2261 XC Leidschendam
tel. (070) 327 9437
groendoen@hetnet.nl
groendoen.redactie@wgnl.nl

bronvermelding illustraties:

voorp. Molenviergang, Kees vdr Voort

- p. 3 Esmee Vergeer, Isdm-Vb
p. 8 Dunea / Jos Dekkers
p. 9-11 Natuurmonumenten
p. 13 Route.nl
p. 16 C. Strijbos
p. 17 P. Joormann
p. 18 Vogeldagboek
p. 21 Religieshop

volgende GROENDOEN maart 2023
sluitingsdatum kopij: 1 febr. 2023

website: <https://www.wgnl.nl>

Inhoud

Redactie / Vogelen	p. 1
In Memoriam	p. 2
Van de bestuurstafel	p. 2
Bestuurswisseling / Koninklijke onderscheiding	p. 3
Verslag knotseizoen 2021 - 2022	p. 4
Resultaten weidevogelseizoen 2022	p. 7
Status uilenwerkgroep 2022	p. 8
WGNL-excursie	p. 9
De Marker Wadden	p. 10
De wilgenauto	p. 12
Pestbosjes	p. 13
Wilgenweetjes	p. 14
Airconditioning / Witwangdwergooruil	p. 15
Kramsvogels bij ons	p. 16
Raadseltje / Vogelgriep	p. 17
In vogelvlucht / Merel: stad of bos?	p. 18
Kansen voor de kerkuil	p. 19
Kunstwerkjes	p. 20
Heiligen in de natuur	p. 21
Commentaar / Boeken zoeken	p. 22
Straatgeweld	p. 23
Ik lust het gelijk	p. 24

REDACTIONEEL

Michel Hoogervorst

Overname

Overname van artikelen met bronvermelding is in veel gevallen mogelijk in overleg met de redactie.

Verantwoording

Publicatie van artikelen betekent niet automatisch dat de daarin vervatte meningen het inzicht van de St. WGNL weergeven.

Abonnementen en aanmelding

Abonnementen op de GroenDoen zijn alleen mogelijk door voor ten minste € 10,- per jaar donateur te worden van de St. WGNL. Zie hiervoor de voorlaatste pagina.

Zelf kopij indienen

Mogelijk dat e.e.a. bij de lezer "een bel laat rinkelen". Schroom niet de bijzondere, ludieke of vreemde belevenissen die bij u bekend zijn vast te leggen en de lezers van de **GROENDOEN** te laten meegenieten. Tips voor onderwerpen zijn welkom.

GroenDoen digitaal ontvangen

Dat kan: in kleur en in pdf-format. Aanmelden bij de redactie op ons e-mailadres.

E-mailadres van de redactie: groendoen.redactie@wgnl.nl

Of via onze website **<https://www.wgnl.nl>**

VOGELEN

....

Wat is er leuk aan vogelen?

Gevraagd aan een beginnende vogelaar: "Wat is er leuk aan vogelen?" Hieronder de reactie.

"Je verdiepen in vogels maakt je wereld groter. Ook al ga je steeds naar het zelfde gebied, het is steeds weer anders. Door te vogelen krijg je ook veel meer gevoel voor de samenhang in de natuur.

Vogels eten voornamelijk insecten of zaden. Dus zijn er bloemen nodig en die moeten weer bestoven worden. Daar hebben we weer insecten als bijen en vlin-ders voor nodig".

"En de rol van de mens?"

"Als je doorhebt hoe harmonieus zo'n heel kringloopsysteem werkt dan realiseer je je welke rol wij mensen daarin spelen. Dat wij ze verjagen van de plekken waar ze altijd standaard kwamen voor hun voedsel. Dat laatste maakt ons mensen eigenlijk tot een soort invasieve exoot."

IN MEMORIAMWim Visser

In memoriam Jan van den Akker.

Op 4 april 2022 is na een relatief kort ziekbed op 81 jarige leeftijd overleden Jan van den Akker. Op de begraafplaats aan het Wilsveen is hij in het familiegraf bijgezet. Jan heeft ook op deze begraafplaats als vrijwilliger veel uren gewerkt.

Sinds 19-2-2000 was Jan enthousiast lid van de knotgroep van de WGNL. Hij heeft veel betekend voor de knotgroep o.a. door zijn harde werken en de technische kennis die hij bij zijn opleiding tot machinist op de zeevaartschool had opgedaan. Jan heeft vele jaren meegewerkt aan het onderhouden van ons gereedschap en m.n. motorzagen was zijn specialiteit. We zullen hem missen, maar behouden mooie herinneringen aan hem.

VAN DE BESTUURSTAFELOscar de Man

Als nieuwbakken secretaris neem ik op 15 juni 2022 voor de eerste keer deel aan de bestuursvergadering. Zelf heb ik enige ervaring met dit soort werk. Ik heb jarenlang ondernemingsraden bij de overheid en het bedrijfsleven ondersteund.

We gebruiken voor de bestuursvergadering een standaard agenda. Gezien de ingebrachte onderwerpen dacht ik dat de vergadering binnen een uurtje gepiept zou zijn. Mis, Wim hamerde de vergadering pas om 22.30 uur af. Waarschijnlijk kwam dit door mij omdat ik allerlei voor mij te verduidelijken vragen stelde, die enige uitgebreide uitleg van andere bestuursleden tot gevolg hadden. Het verslag heb ik in de nacht van 15 op 16 juni gemaakt zoals was toegezegd. Boter bij de vis zeg ik altijd, want na twee dagen kan ik mijn eigen aantekeningen niet meer lezen.

Op de agenda staat elke keer de financiële voortgang. Paul als penningmeester neemt ons uitgebreid mee op een financiële reis. Elke post wordt uitgebreid toegelicht. Ook de op te lepelen artikelen voor *GroenDoen* worden doorgenomen. De bestuursleden -'ook ik' - komen aan de bak. Ik met dit stukje, van de bestuurstafel.

Als stichting moeten we voldoen aan wet- en regelgeving. In het kader van de zeggenschap moet er een lijst van UBO (Ultimate Beneficial Owners) worden opgesteld. De overheid wil weten wie *uiteindelijk* de *eigenaar* is van een organisatie die er *voordeel* uit zou kunnen halen. En die dus fraude zou kunnen gaan plegen...

Ik zou me zo maar kunnen voorstellen dat jij als lid iets meer wil weten wat er zoal in onze club speelt op bestuurlijk vlak. In de komende *GroenDoen* zal ik een steentje daaraan bijdragen door voor elke *GroenDoen* een artikeltje "van de bestuurstafel" te produceren.

BESTUURSWISSELING

Wim Visser

Om gezondheidsredenen moest onze secretaris Harm Bosgraaf helaas zo snel mogelijk aftreden. Gelukkig heeft Oscar de Man zich bereid verklaard deze taak op zich te nemen. Hij is **per 15-6-2022** officieel de nieuwe secretaris van onze Stichting WGNL geworden.

We bedanken Harm voor zijn goede werkzaamheden als secretaris en wensen Oscar veel succes met zijn nieuwe functie.

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Wim Visser

Onderscheiding Martin vd Reep

Op 26 april 2022 is "onze" weidevogel- en uilencoördinator Martin van de Reep koninklijk onderscheiden en benoemd tot **Lid van de orde van Oranje Nassau**.

Dhr Bijl, burgemeester van Leidschendam-Voorburg, heeft het lintje bij hem opgespeld. Hij kreeg de onderscheiding vanwege de vele jaren en uren die hij aan vogelbescherming besteedt en de kwaliteit hiervan. Het was een prettige bijeenkomst en zeker niet eenvoudig om het "geheim" te houden. Martin dacht dat hij voor een buurman was uitgenodigd, totdat hij zijn zoon daar in het gemeentehuis aantrof.



Voor de speech met argumentatie van burgemeester Bijl en een foto-impressie van de decoratie: zie onze website www.wgnl.nl onder "NIEUWS".

LANDELIJKE DAG SOVON

....

Zaterdag 26 november dé dag voor natuurliefhebbers

Voor de 45^{ste} maal organiseert Sovon Vogelonderzoek Nederland haar Landelijke Dag! SOVON gaat er van uit dat ze, na twee jaar corona, weer een Landelijke Dag als vanouds mogen beleven, dus mét publiek. Het wordt een dag voor vogelaars en iedere vrijwilligers met een hart voor vogels en natuur.

Het programma is gevuld met boeiende lezingen en een uitgebreide informatie-markt. Houd de Sovon-website www.sovon.nl/actueel/agenda in de gaten voor het definitieve programma!

Locatie is De Reehorst: een uitstekend bereikbare locatie vrijwel naast het station Ede-Wageningen.

VERSLAG KNOTSEIZOEN 2021 - 2022

Wim Visser

Dit verslag is bedoeld als archiefmateriaal en om alle WGNL'ers en overige lezers van "GroenDoen" te informeren over het knotseizoen dat liep van 1 september 2021 t/m 31 augustus 2022.

Algemeen

De (fiets)polderdag op Hemelvaartsdag ging niet door vanwege onvoldoende vrijwilligers voor de organisatie.

Op zaterdag 6 november 2021 hebben 7 ervaren knotters van de WGNL tijdens de Natuurwerkdag met 11 andere vrijwilligers samengewerkt. In overleg met de Gemeente Leidschendam-Voorburg is voor deze dag ook weer een stuk bosplantsoen nabij Stadstuin Rusthout gesnoeid. Onze aanhanger met gereedschap is hier weer ingezet. Het was die dag prima werkweer.

Met de voorzitter van Rusthout was overeengekomen dat we daar koffie konden drinken, onze lunchpakketten konden nuttigen en na afloop een kop thee konden gebruiken. Zowel de gemeente, de vrijwilligers en de WGNL'ers kunnen op een zeer geslaagde dag terugkijken en volgend jaar zouden we daar verder kunnen gaan met het snoeiwerk.

Op 12 maart 2022 was de laatste knotdag en dit was tevens de afsluitbijeenkomst van het knotseizoen. De geplande knotwerkzaamheden liepen van 5 oktober 2021 t/m 12 maart 2022. Dit seizoen waren er 12 knotzaterdagen (plus 1 reserve) gepland. Om de achterstand, opgelopen door corona, weg te werken is o.a. ook op enkele woensdagen gewerkt. In totaal zijn we op 16 verschillende werkdagen bij 19 adressen actief geweest. De reservedag is niet gebruikt.

De werkzaamheden

In ons bestand hebben we op peildatum 31-8-2022 een totaal van 35 werklocaties. Het aantal actieve knotters bedroeg 26. Met actief wordt hier bedoeld, zij die tenminste 1 x dit seizoen meewerkten.

Dit seizoen waren dat:

Jan vd Akker	Loek Groenewegen	Ton Lassche	Krijn Triep
Casper Ards	Simone de Haan	Oscar de Man	Quinten Visser
Gerard Bakhuizen	Leo Haket	Peter Peeters	Wim Visser
Harm Bosgraaf	Michel Hoogervorst	Frans Prins	Peer van Vliet
Henk de Bruijn	Peter Janson	Ronald Prins	Kees vd Voort
Jan Dogterom	Paul Joormann	Jos Tonus	Wim Witt
Ed Franse	Martijn Klem		

De knotadressen doen wij tenminste 1 x per 3 jaar aan, tenzij er heel veel werk zit, dan meestal ieder jaar. Door coronabeperkingen werd het soms 4 jaar.

Dit knotseizoen is er op de volgende data en locaties gewerkt.

09-10-2021	Golfpark Leeuwenbergh, Den Haag, wilgen knotten.
23-10-2021	Mw Westerveld, Leidschendam, wilgen knotten.
23-10-2021	Mw L v Santen, Leidschendam, wilgen knotten.
06-11-2021	Natuurwerkdag bij Park Rusthout, L-dam, bosplantsoen gesnoeid.
20-11-2021	Fam. G. v. Rijn, Leidschendam, wilgen en essen knotten.
04-12-2021	Fam. Snijders, Den Haag, wilgen knotten.
04-12-2021	Hoewe Kromwijk, Zoetermeer, wilgen knotten.
18-12-2021	Fam. v.d. Nouweland, Leidschendam, wilgen knotten.
15-01-2022	Fam. Angenent, Leidschendam, wilgen knotten.
15-01-2022	Fam. v. Leeuwen, Den Haag, wilgen knotten.
15-01-2022	Fam. de Winter, Leidschendam, wilgen knotten.
29-01-2022	Fam. P. Hijdra, Den Haag, wilgen knotten.
12-02-2022	Fam. v. Zweden, Leidschendam, wilgen knotten.
12-02-2022	Roeivereniging Rijnland, Leidschendam, wilgen knotten.
19-02-2022	Gepland was bij fam. v. Doorn, Berkel, vanwege storm uitgesteld.
26-02-2022	Fam. Borstelaar, Den Haag, wilgen knotten.
02-02-2022	Stadsboerderij Leidschenveen, wilgen knotten.
05-03-2022	Fam. Olsthoorn, Nootdorp, wilgen knotten.
09-03-2022	Fam. D. Kerkvliet, Leidschendam, wilgen snoeien.
12-03-2022	Fam. A. Breedijk, Leidschendam, wilgen knotten.

In totaal zijn er 163 mensdagen op 19 verschillende adressen op 16 werkdagen door de WGNL'ers gerealiseerd.

Hierdoor is de achterstand, veroorzaakt door corona, grotendeels weggewerkt.

Voor de statistieken:

De resultaten zijn o.a.

- 445 bomen geknot.
- 7 fruitbomen gesnoeid.
- 7 knotwilgen aangeplant (zelf plantmateriaal gemaakt).
- 41 wilgenplanters gemaakt voor derden.
- Ca 400 m2 kornoelje opslag kort gezet.
- Ca 20 m takkenril aangelegd.



Diverse aanhangers vol takken zijn afgevoerd naar de Mient (Den Haag) om daar diverse werkzaamheden mee te gaan doen.

Ook is een vrachtwagen met takken naar de Molenwei (Leidschendam) afgevoerd.

PR.

Op onze website worden de knotdagen vermeld. Onze infokraam is bij de Polderdag, vanwege het **niet** doorgaan hiervan, niet geplaatst.

Veiligheid.

Ook dit seizoen hebben zich geen grote persoonlijke ongelukken voorgedaan. Wel heeft een knotter een hoofdwond opgelopen door een omvallende ladder.

De motorzaag is dit seizoen wel vaker ingezet dan normaal. Reden: de bomen waren dikker dan gebruikelijk (vanwege uitgestelde knotdagen door corona). De supercutters (messcherpe trekzaagjes) zijn veelvuldig gebruikt. Het dragen van een veiligheidshelm en werkhandschoenen bewijzen voortdurend het nut hiervan.

Gereedschap

Dit seizoen werd het WGNL-gereedschap weer gestald bij de Fam. Dogterom te Leidschendam.

De eerste aangeschafte supercutters zullen van nieuwe zaagbladen worden voorzien. Jan vd Akker (helaas in april overleden), Henk de Bruijn en Hans v Santen pleegden het nodige gereedschapsonderhoud. Dit gebeurde min of meer continue. Diverse knotters hebben uit enthousiasme zelf een Silky supercutter aangeschaft.

Waarnemingen

15-01-2022

Veel overvliegende ganzen. Veel zwanen en ganzen in de weilanden.

12-02-2022

Twee ooievaars vertrekken als wij komen. Heel veel huismussen in de struiken, die kennelijk bij de kippen genoeg voer kunnen weghalen. Twee zanglijsters laten zich horen. Een buizerd vliegt langzaam over en bekijkt alles eens goed.

26-02-2022

Heerlijk zonnig weertje, jas uit! Lekker pindasoep bij de lunch.

02-03-2022

Het wormenhotel, waar buurtbewoners hun gift in kunnen deponeren, doet het heel goed! Barstens vol wormen, vooral rode mestpieren. Leuk om eens te gaan bekijken bij de stadsboerderij Leidschenveen. Ook als je gaat vissen is dit een goede plek om wat pieren te halen.

05-03-2022

Een grote zilverreiger vliegt langzaam weg en gaat verderop tussen de knotwilgen zitten

12-03-2022

Vijf wilgenhaantjes (insecten) worden in de wilgen aangetroffen. Twee pas geboren lammetjes bij de Stompwijkse vaart gaan direct drinken bij hun moeder.

VOORJAAR!

Tot slot

We kunnen wederom terugzien op een geslaagd knotseizoen, waarbij goed is samengewerkt. Het was na de corona-beperkingen weer leuk om met elkaar aan de slag te gaan. De werksfeer was heel goed.

Op de meeste knotdagen was er een redelijke opkomst en dat is prettig, want vele handen maken licht werk. Wel kunnen we weer een paar frisse krachten gebruiken, want de vaste knotters worden steeds ouder.

Dat de werksfeer goed was komt zeker ook door de goede zorgen van de eigenaren, die ons ook dit seizoen weer van koffie, soep, enzovoort hebben voorzien. Vooral tijdens de lunch met een kop (erwt-) soep worden de nodige nieuwtjes uitgewisseld en heel wat spannende en/of leuke verhalen verteld.

We kijken al weer uit naar het nieuwe seizoen.!!

RESULTATEN WEIDEVOGELSEIZOEN 2022

....

Tijdens de slotavond van het weidevogelseizoen 2022 worden, zoals gebruikelijk, de diverse resultaten nestbescherming en waarnemingen gepresenteerd. Voor de liefhebbers hieronder wat hoofdlijnen van het afgelopen broedseizoen.

Weidevogelbescherming

- > In totaal zijn 582 nesten beschermd. Het resultaat van 488 is bekend: 64% hiervan kwam uit.
- > 401 kievitsnesten zijn beschermd. Het resultaat van 341 nesten is bekend: 241 nesten kwamen uit.
- > Van de beschermde kievitsnesten is 62 % uitgekomen. Er zijn 51 nesten gepredeerd.
- > In totaal zijn 112 nesten gepredeerd, waarvan 19 door hermelijnen.
- > Ook de bunzing is nu regelmatig op onze percelen waar te nemen. Die lusten ook graag eieren.

Waarnemingen

- > Met de wildcamera's komen de predatoren meestal goed in beeld (o.a. ook een egel) .
- > Martin v.d. Reep heeft prachtige foto's laten zien van kraaien, hermelijnen, vossen en ander tuig dat het op de nesten heeft gemunt.

- > Op het terrein Vlietvoorde is een grote zandhoop blijven liggen. Deze werd in beslag genomen door paartjes oeverzwaluwen. Van de 128 gegraven nestgangen bleken er 91 te zijn met jongen.
- > De WGNL heeft op zich genomen om voorlopig gedurende 5 jaar de nestgangen van de oeverzwaluwen te gaan onderhouden.

- > In "ons" buitengebied scharrelen diverse paartjes patrijzen rond. Ook de velduil wordt wel waargenomen (Josè) maar nog niet broedend.

- > Na een oproep zijn vooraf aan het maaien van enkele percelen diverse kuifeenden opgespoord en beschermd zodat deze nesten alsnog konden worden uitgebreed.

- > In het jaarverslag van Martin komen de overige aantallen en details aan bod.

PATRIJS IN DE KNEL

....

Hoe jammerlijk ook om de constateren, maar de locaties waar patrijzen broeden zie ik elk jaar verminderen. Ongetwijfeld speelt hier net als bij veel andere soorten de verarming van ons landschap en minder insecten een grote rol.

Drie patrijsjes in Stompwijk zaten bij elkaar. Kennelijk uit twee broedsels: de ene patrijs was groter dan de twee. Hier de grote van de drie.

* Patrijs, *Perdix perdix*, Grey Partridge, *Perdix grisea*, Rebhuhn *



Bron: Adri de Groot, vogeldagboek

STATUS UILENWERKGROEP 2022

M. H.

Resultaten werkgroep uilen

De uilenwerkgroep van WGNL ondersteunt en faciliteert de kerkuil en de steenuil zodanig dat ons buitengebied voor hen weer aantrekkelijk is om zich te vestigen. Kernpunt van de uilenwerkgroep is het behouden van de kerkuil en de Steenuil in 'ons' buitengebied. Hieronder volgt een overzicht van het broedseizoen 2022.

Status kerkuil

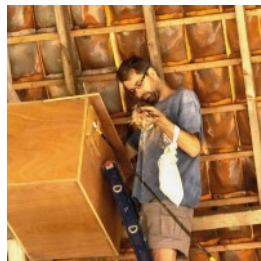
Aantal nestkasten

Afgelopen jaar zijn 3 broedlocaties afgefallen en 2 nieuwe locatie erbij gekomen. Hiermee kwam het aantal door de werkgroep beheerde / onderhouden nestkasten in 'onze' regio op 52. Eén van de nieuwe locaties was een kast die door een particulier was geplaatst.

Nestcontrole

Bij de controle ronden bleek de kastbezetting te zijn: 14 kasten bezet met een broedpaar en 3 kasten met tenminste één volwassen uil. Dit komt neer op een kastbezetting van 27%. Dat is zeker goed te noemen.

De gemiddelde meerjarige bezettingsgraad bedraagt 13%. Als vuistregel wordt een kastbezetting van meer dan 10% als goed beoordeeld.



< Rogier in actie >

Reproductie

Tijdens het seizoen zijn 45 jongen geringd, dus de gemiddelde reproductie was tenminste 3,2 jongen per broedpaar.

Als uitersten: er waren twee paren met 6 jongen maar ook twee nesten met verlaten eieren. Het aantal jongen kan nog oplopen omdat de werkgroep bij de nacontrole (september) nog een tweede legsel aantrof van 7 eieren.



Conclusie:

mooi is te zien dat het muizenrijke jaar 2019 er voor heeft gezorgd dat er een duidelijke toename van het aantal broedparen in 'ons' gebied zichtbaar is! Dit in tegenstelling met de landelijke trend.

Bron: Martin van de Reep

Een meer uitgebreid verslag over het afgelopen seizoen is gegeven op de website <https://www.wgnl.nl>.

Status steenuil

Een overzicht van deze resultaten was bij het ter perse gaan van de *GroenDoen* nog niet beschikbaar. Het resultaat wat betreft de steenuil wordt in de volgende *GroenDoen* opgenomen.



WGNL-EXCURSIE 2022

Loek Groenewegen

Op verzoek van vrijwilligers is dit keer, in plaats van de 15-de WGNL-fietsdag, weer eens gekozen voor het organiseren van een excursie naar een groene locatie. Liefhebbers konden zich voor deelname aanmelden bij de organisatoren. Hieronder een verslag van deze dag.

Excursie naar de Marker Wadden

Op 6 juni j.l. kregen we een uitnodiging van Wim voor een excursie naar de Marker Wadden. Dat leek ons wel wat.

En 30 juli was het dan zover. Al voor "Vroege Vogels" vertrokken we richting Bata-vialaan 1 in Almere. Daar troffen we de andere WGNL'ers, te weten Henk de Bruijn, Michel Hoogervorst, Kees vd Voort, Mieke van Hemert (i.p.v. haar zus Mar-rijke van Hemert) en Wim Visser, Paul Joormann, Fried Kramer, Arie Vreeken, Loek Groenewegen, waarvan enkelen met partner.

Om 10.30 vertrokken we met een volle boot van Blue Amigo, het nautisch bedrijf dat een overeenkomst heeft met Natuurmonumenten. De eerste regendruppels hadden zich toen al gemeld. Een half uur later kwamen we aan in de haven van het bezoekerseiland. Daar staat het bezoekerscentrum en ook een aantal andere gebouwtjes, allemaal in dezelfde stijl, passend in de natuurlijke omgeving.



Na een rondje koffie op kosten van de zaak meldden een aantal van ons zich voor een rondleiding (de anderen kozen voor een eigen route). We waren nieuwsgierig naar het verhaal over het ontstaan van de Marker Wadden. Hans was onze gids en wist veel over de ontstaansgeschiedenis te vertellen, zie "De Marker Wadden".

Ondanks de steeds heftiger wordende regen ging hij uitgebreid in op al onze vragen. Zo langzamerhand was het alleen nog mogelijk om met de regen en wind mee te kijken. Ondanks deze beperkingen was het toch ongelooflijk te zien, hoe in zo'n korte tijd van 6 jaar zich deze eilanden hebben kunnen vormen en ontwikkelen met zand en slib uit het Markermeer zelf. Ik was onder de indruk van de grote diversiteit aan planten en vogels die er al te zien zijn.

Indrukwekkend wat Natuurmonumenten, in samenwerking met Rijkswaterstaat en Boskalis, heeft neergezet. De ontwikkelde kennis zal ook op andere plaatsen gebruikt kunnen worden. >>



Met minimale ingrepen zorgt Natuurmonumenten ervoor dat bepaalde planten niet gaan overheersen en wordt bosvorming tegengegaan. Alle spontaan opgekomen wilgen worden verwijderd.....

Na de excursie ging ieder zijn weg. Wij zijn, met wind en regen in de rug, richting noorderstrand gelopen. Dat moet heerlijk pauzeren zijn bij zonnige dagen, maar nu even niet.

Het water stond in onze waterdichte schoenen, daarom zochten we daarna, net als vele anderen, beschutting in het bezoekerscentrum.

Toen het nog even droog werd, beklommen we de uitkijktoren, waar vanuit je zicht had op de 7 eilanden met in totaal 1300 hectare nieuw land/natuur.

Na een drankje ging het weer de boot op en, met natte kleren en een ervaring rijker, huiswaarts.

Dank aan het bestuur voor de organisatie van dit evenement.

DE MARKER WADDEN

Loek Groenewegen

Ontstaan en toegevoegde waarden

Tijdens de excursie naar de Marker Wadden is veel verteld over het ontstaan van het gebied en het effect dat e.e.a. heeft op de natuur. Hieronder volgt een indruk.

Markermeer

Het Markermeer is ontstaan in 1976 met de aanleg van de Houtribdijk tussen Enkhuizen en Lelystad.

Aanvankelijk was het de bedoeling dit gebied in te polderen. Om uiteenlopen-de redenen is dat niet doorgegaan. Door de aanleg van de dijken en dammen heeft het Markermeer nauwelijks natuur-lijke oevers en is het meer niet langer verbonden met zee of rivier.

Op vele plaatsen heeft zich een dik slib-deken afgezet op de bodem met grote gevolgen voor het bodemleven.

Mede door het troebele water zijn de vis- en vogelstand sterk achteruitgegaan.

Marker Wadden

Het project Marker Wadden heeft die problemen aangepakt. Er zijn meerdere eilanden aangelegd met slib en zand uit het Markermeer zelf. Rondom deze eilanden zijn op grote schaal oevergebieden ontstaan met rietvelden en luwtegebieden met ondiep water.

In maart 2016 is gestart met de aanleg van een stenen rand en dammen van zand voor het eerste eiland. Laag voor laag werden de eilanden verder opgebouwd met zandranden en de compartimenten gevuld met slib. Op deze manier zijn er meerdere eilanden ontstaan. De voedselketen van algen en plankton, kleine waterdieren, vissen en vogels kreeg zo de kans zich te ontwikkelen in de ondieptes en het nu heldere water rondom de eilanden. De bodem van het meer kwam weer tot leven. Mosselbanken kunnen zich herstellen en het fijnste slib uit het water filteren. Het herstel van de onderwaternatuur draagt bij aan de vitaliteit van het meer waardoor de visstand zich ook zal herstellen.

Herstel van de natuur

Natuurmonumenten heeft ook de ambitie om met Marker Wadden de vogelrijkdom in het Markermeer te verbeteren. De rust in dit gebied trekt kwetsbare watervogels en broedvogels aan. De aanleg van natuurlijke oevers en ondieptes zorgt voor nieuw voedsel.



Vogels

Diverse trekvogels zijn afhankelijk van het Markermeer als overwinteringsgebied, als rui- en rustgebied of als tussenstop. Bijvoorbeeld tijdens de trek van hun broedgebieden in Scandinavië, Noordwest-Rusland en Siberië naar de overwinteringsgebieden in West-Afrika. Deze vogels gebruiken het gebied om op krachten te komen voor het vervolg van hun reis.

Vanuit internationaal perspectief ofwel Natura 2000 is het gebied belangrijk voor de visdief en aalscholver als broedvogel en als voedsel- en rustgebied voor de brandgans, brilduiker, dwergmeeuw, fuut, grauwe gans, grote zaagbek, kraak-eend, krooneend, kuifeend, lepelaar, meerkoet, nonnetje, slob-eend, smient, tafeleend, topper en zwarte stern.

Soorten als de kleine zwaan, kokmeeuw en zwartkopmeeuw, dodaars en berg-eend gebruiken het Markermeer als rui-, rust- en overwinteringsgebied.

Uit het lopende vogelonderzoek blijkt dat enorm veel vogels de natuur van Marker Wadden ontdekt hebben.

Insecten komen massaal voor en het onderwaterleven is enorm gevarieerd.

Vissen

Hoewel de massa en variatie aan vis sinds de jaren 80 sterk is afgenomen, komt nu in het Markermeer nog een breed scala aan vissoorten voor. Denk hierbij aan spiering, blankvoorn, ruisvoorn, baars, brasem, karper, zeelt, snoek, pos, driedoornige stekelbaars en snoekbaars.

Ook zeldzamere soorten zoals houting, kwabaal, zeeforel, roofblei en meerval komen sporadisch voor. De aanwezigheid van vis en in het bijzonder van spiering als belangrijke voedselbron, is voor de visetende vogels in het Markermeer essentieel.

Uit onderzoek blijkt dat de Marker Wadden goed bezocht worden door vissen die hier ook komen paaien. Deze nieuwe kraamkamer voor vis in de randen en slenken van de natuureilanden is veelbelovend voor de visstand in het Markermeer.

DE WILGENAUTO

Paul Joormann

Wat met vlechtwerk al niet mogelijk is

In juni j.l. heeft de Engelse kunstenaar Thomas Thwaites in Artis een Flintstones-achtig autochassis gemaakt van gevlochten wilgentenen. Ook een aantal kinderen heeft er tijdens hun bezoek aan de dierentuin spontaan aan meegewerkt. *'De vlechttechniek was arbeidsintensief, maar gelukkig niet zo moeilijk.'* Het is zijn bedoeling om een auto te ontwerpen en te bouwen die volledig onschadelijk is voor inzittenden, medeweggebruikers en het milieu.

Die auto moet 15-20 kilometer per uur kunnen rijden met zijn gezin erin, zonder daarbij ook maar iets of iemand schade toe te brengen. En dan denkt Thwaites niet alleen aan indirecte milieuschade, maar ook aan impact in de meest letterlijke zin: hij droomt van heel brede banden van paardenbloemrubber, waarmee zelfs een slak ongedeerd overreden kan worden.



Dat zijn volledig onschadelijke auto onmogelijk is, weet Thwaites uiteraard. Het gaat om de poging, de weg ernaar toe en de vraag welke compromissen hij moet sluiten om zijn auto te laten rijden.

Welke schade is te vermijden? Welke niet? En hoeveel schade vinden we eigenlijk aanvaardbaar?



< Een Flintstones-achtig autochassis van gevlochten wilgentenen.>

Voor een eerder project *GoatMan* kreeg Thwaites in 2016 een Ig Nobelprijs, de prijs die wordt uitgereikt voor onderzoek waar je eerst om moet lachen en dat vervolgens aan het denken zet. Wellicht maakt deze auto opnieuw een goede kans. Als hij af is. Want hoe maak je een onschadelijke motor? Thwaites: *'Er moet duidelijk nog wel het een en ander gebeuren.'*

Bron: o.a. NRC, Volkskrant, Artis

*" 'ne Goeien boer gao nie út de rêegen,
zolang ie onder z'n èrrem nog dreûg is."*

En dat geldt voor een knotter natuurlijk ook !!

uit de "Brabantse Spreukenkalender 2022"

PESTBOSJES

M. H.

Wandelend of fietsend door het boerenland zie je in het weidelandschap af en toe een groepje bomen. Waarom zijn die blijven staan en door de tijd niet weggehaald zoals met zo veel houtwallen en -singels is gebeurd?

Oorsprong

De oorsprong van zulke bosjes kan divers zijn. Van restanten van eendenkooien tot omzoomde grafheuvels.

Maar het kunnen ook pestbosjes zijn geweest. Dit soort bosjes markeren de locaties waar in het verleden de boeren hun vee hebben begraven dat was bezweken aan het zeer besmettelijke, vaak dodelijke miltvuur of antrax. De naam is waarschijnlijk afgeleid van de vergrote en ontstoken milt die bij de besmetting optreedt. Pest- of miltvuurbosjes worden ook wel krengbosje, rustbosje of koebosje genoemd.

Besmettingen

Na invoering van de destructiewet van 1957 is het aantal besmettingen sterk gedaald. De laatste twee bekende gevallen in Nederland dateren uit 1994, maar elders in de wereld komt miltvuur nog veelvuldig voor. Nog in 2013 werd bij graafwerkzaamheden in Lent levensvatbare miltvuursporen gevonden op een plek waar vóór 1942 kadavers van aan miltvuur overleden vee waren begraven.

Wegstoppen

Al heel lang was bekend dat de miltvuurbacterie wel tientallen jaren in de kadavers kon overleven. Wegstoppen en nooit meer aankomen was daarom het devies. Met een sloot om de begraafplek heen konden andere grazende koeien of spelende kinderen ook niet zo snel met de begraven dieren in contact komen. Vervolgens nam de natuur de begraafplek over. Er kwamen spontaan bomen en struiken die jaren later uitgroeiden tot het bewust bosje.



Miltvuur kwam in het midden van vorige eeuw in ons land nog regelmatig voor.

En in het najaar ga je weer verlangen naar het knotseizoen:

De herfst komt 'r aon

*De herfst zit 'r aon te kome. 't Zit al volop in de lucht.
Ge ziet veul verkleurde bome. Duuzend vogels in volle vlucht.
Ruik de lucht van snert en prei of van 'n ketel boeregroen.
Nou nog beuling en balkenbrij, dan is 't leve weer te doen.*

(beuling = darm gevuld met vleeswaar, bakleverworst;
balkenbrij = een echt streekgerecht gemaakt van varkensvlees met boekweitmeel en kruiden.)

Maar een echte knotter gaat natuurlijk voor de echte knotter-soep!

WILGENWEETJES

M. H.

Waar komt de naam van de wilg vandaan?

Voor de naam "Wilg" doen twee mogelijke verklaringen de ronde:

- 1- De takken van de wilg zijn erg goed buigbaar >>> ze zijn "gewillig".
- 2- De takken van de wilg groeien erg veel en snel >>> ze "tieren welig".

De botanische naam *Salix* is afgeleid van het Keltische woord *sal* = nabij en *lis* = water. Maar ook wordt wel gesteld dat *Salix* is afgeleid van het Oudindische *salila* dat *water* betekent.

Inspirerende wilg

De wilg speelt een belangrijke rol in de mythologie, magie en folklore van vele culturen. Hij werd altijd in verband gebracht met dromen, kunstzinnige inspiratie en toverij. Omdat de wilg snel groeit en diepe sterke wortels heeft, wordt zij vaak geplant om erosie aan de oevers van rivieren tegen te gaan. Terwijl de eldskoning van het water genoemd wordt, kan men de wilg als koningin zien.



De wilg is gewijd aan verschillende Griekse goden en godinnen zoals Proserpina, Orpheus, Hecate, Circe, Belenus, Artemis en Hermes. Een van de belangrijkste eigenschappen van de wilg is zijn vruchtbaarheid.

Steek je een takje in de grond, dan groeit daar meteen een boompje uit. Door zijn slanke, beweeglijke twijgen werd hij ook in verband gebracht met de slang, die aan Proserpina gewijd was.

De priesters van Asclepius legden traditioneel wilgentakken in het bed van onvruchtbare vrouwen om daarmee de slangen, fallisch symbool van de vruchtbaarheid, tevoorschijn te lokken. Die zouden genezing kunnen brengen.

Later veranderde de opvatting over slangen. De wilg werd gebruikt om slangen te verjagen. Asclepius zelf werd afgebeeld met een slang die zich rond een van zijn armen wond. Men geloofde dat hij daardoor macht over slangen had.

De antieke Spartaanse vruchtbaarheidsrituelen van de godin Artemis demonstreerden het verband van de wilg met vruchtbaarheid en bevruchting. Mannen werden met wilgenroeden aan boomstronken vastgebonden en zo lang afgeranseld tot zij een erectie kregen om met hun sperma en bloed het land vruchtbaar te maken.

Herkomst van Wilg

Sommige bronnen beweren dat het woord *wilg* is afgeleid van het Angelsaksische *welig* dat te maken heeft met buigzaamheid.

Andere bronnen beweren dat *wilg* en *weide* van het oud-Hoogduitse *wida* of het Latijnse *vicio* (=vlechtwerk) afstammen. Maar wie zal het zeggen?

Fluitjeschijt

Andere Nederlandse namen voor de wilg zijn: sappeipenholt, warf, wedele, wie en fluitjeschijt.

De plaatsnamen Berkel, Rodenrijs en Rijssen hebben hun naam waarschijnlijk te danken aan het wilgenrijs. Zo komt de naam Berkel van berkenbos en de naam Rodenrijs verwijst naar het rooien van het (wilgen-) rijs (hout) dat er eeuwen terug plaatsvond.

AIRCONDITIONING

Henk de Bruijn

Airconditioning vóór het huis

Wat krijgen we nu weer zal je denken. Tijdens de lange warme zomerperiode zochten we vaak naar mogelijkheden de temperatuur wat omlaag te brengen. En dat leverde soms ook nog wat op.

De zonnigste gevel

Zoals je koelte kunt vinden onder een boom kan je ook temperatuurverlaging krijgen met een leiboom tegen de gevel. De bladeren geven schaduw en verdamping van water en daarmee een wat lagere temperatuur van de gevel. Het beste is een bladverliezende soort zoals een vruchtboom. Er is van alles: appels, peren, pruimen, perziken, kersen, kiwi's, druiven. Dan heb je mooie bloei in het voorjaar en lekkere vruchten in de zomer. Dus een veelvoudig voordeel en plezier.

Kies de meest zonnige gevel. Het liefst een gevel met ochtendzon. Dan is er vroeg warmte en later als de zon weg is, is er de omgevingswarmte nog. Pleeg overleg met de leverancier in verband met de grondsoort en bepaal daarmee je keuze. Het is zinloos perse een soort te kiezen die totaal andere grond vraagt. Het is ook van belang om een zelfbestuivende soort te kiezen. Dan is het niet noodzakelijk dat er soortgenoten in de buurt staan. Is de boom gepoot dan dienen er latten of spandraden aangebracht te worden om de takken op te binden. Dit is afhankelijk van de hoogte van de takken.

De (bijna) zonloze gevel

Hier kan het nuttig zijn om een bladhoudende soort te kiezen zoals de klimop. In de zomer toch nog een beetje koelte en in de winter nog wat isolerend door het weghouden van de noorden wind. Een wat oudere klimop bloeit in de nazomer/herfst met onoogelijke bloempjes waar heel veel bijtjes en insecten op af komen: een belangrijke zaak tegenwoordig.

NOORDELIJKE WITWANGDWERGOORUIL

Paul J.

Op een van de warme dagen in het vroege voorjaar kwamen Ineke en ik terug uit de stad en passeerde ons een jonge vrouw in een rolstoel/scootmobiel.

Het was mij in het voorbijgaan ontgaan, maar Ineke zei:

"Zag je dat? Zij had een uiltje op haar stuur zitten?!"

"Zeker last van de warmte" denk je dan, maar toen we de rolstoelster inhaalden bleek het inderdaad te kloppen: op haar stuur zat een levend, klein uiltje, ongeveer 20 cm groot, met grote oranje ogen en prachtig getekende veren.

Aan de praat met de jongedame: het was een *Noordelijke Witwangdwergooruil*.

Komt voor in Afrika rond de Sahara, maar op warme dagen kan ze er in Nederland ook mee naar buiten.



Het beestje was heel alert: de kop draaide steeds rond om de omgeving in de gaten te houden; als er een hond aankwam, maakte ze (het was een 'zij') zich heel dun en bijna anderhalf keer zo hoog; als er een vliegtuig overkwam ging de kop omhoog en volgde ze deze 'roofvogel'.

De dame werkte bij een opvang- en kweekcentrum voor uilen en roofvogels en had het beestje van jongsaf opgevangen. Het had de fraaie naam *Pruttel* gekregen, was volledig aan haar gewend en leefde bij haar in huis.

Op straat hadden ze altijd veel bekijks en aanspraak, nu dus ook van ons. Na een 'uilencollege' van ruim een half uur waren we enigszins van onze verbazing bekomen en toen we verder naar huis reden wisten we alles van dit bijzondere uiltje.

Blijft natuurlijk dat het eigenlijk niet helemaal oké is om roofdieren in gevangenschap te houden...

Je kunt hooguit zeggen dat het nog een educatieve functie kan hebben. Want het blijft fascinerend om zo'n beestje van heel dichtbij te kunnen bekijken!

KRAMSVOGELS BIJ ONS

M. H.

Het haantje onder de lijsters

Tot 1974 was de kramsvogel een zeldzame broedvogel in Nederland. Vanaf die tijd nam zijn aantal toe als gevolg van een westwaartse uitbreiding van het broedareaal. De piek was in 1990 met ca 900 broedparen. Op sommige plekken broedden zelfs groepen kramsvogels in kolonieverband.

Inmiddels is het aantal broedparen in Nederland weer bijna 0. De oorzaak hiervoor is nog steeds onduidelijk.

Kenmerken

Het is een 27 cm grote, robuuste lijster met grote staart, grijze kop, bruine mantel en oranjeachtige borst. In de vlucht zijn de lichtgrijze stuit en witte ondervleugels goed zichtbaar.

Het vrouwtje bouwt een zwaar nest van wortels, grassen en modder. In het nest komen 5 – 6 eieren die na een kleine twee weken uitkomen.



Kramsvogels zijn het hele jaar door sociale vogels die met bijna elke andere soort kan optrekken. Maar ook: hij is de baas op de voederplek.

Daar verdrijft hij merels, koperwieken en andere lijstersoorten door te dreigen. Als het moet zit hij ze achterna en pikt hen zelfs als ze niet opschieten.

Wintergast

Als doortrekker en wintergast komen ze in een groot aantal tegen, vaak in groepen met de soortgelijke koperwieken.

Kramsvogels zijn liefhebbers van insecten, vruchten en bessen. In de duinen eten ze graag van de duindoornbessen. Als die bessen in het najaar gaan gisten en alcohol vormen kan het een feest worden. Aan de dan meer rollende stem kun je horen dat ze aangeschoten zijn. In strenge winters trekken ze richting de woonwijken op zoek naar voedsel, zoals bijv. vuurdoornbessen. Mocht het te lang extreem koud blijven dan trekken ze alsnog door naar het zuiden.

Bron: Roots

RAADSELTJE

Paul Joormann

Regelmatig loop ik een rondje door het natuurgebied naast mijn wijk, de polders Poelgeest. Daar zitten altijd veel ganzen (*waar niet??*) maar op een plek aan de noordkant van de polder zag ik vorig jaar een bijzonder koppeltje ganzen: een grauwe gans en een Canadese gans. Het hele voorjaar en de zomer waren ze bij elkaar. En dit voorjaar zag ik ze weer samen.

Merkwaardig, zo'n koppel van twee verschillende soorten, grauwe en Canadees, die elkaar kennelijk wel aardig vinden en voor elkaar gekozen hebben.



Ik moest denken aan een oud liedje. Het is zelfs van voor mijn tijd, maar ik had de titel wel vaker gehoord. Vlak na de oorlog ontstonden er wel verbintenissen tussen Nederlandse meisjes en Canadese bevrijders. Dat bracht mij tot het volgende raadseltje:

Als die Canadese gans nou een mannetje is,
en die grauwe gans een vrouwtje:
hoe *heet* zij dan?

Antwoord: Zij heet *Trees* – naar het liedje “*Trees heeft een Canadees*”. (Op youtube zijn er verschillende versies van te beluisteren.)



Onlangs in Den Haag zag ik deze Indische gans en 2 Canadezen, maar ...

ik weet niet wat ik van dit triootje moet denken...

ZORGEN OM VOGELGRIEP

....

Landelijk zijn grote zorgen over de vogelgriep. Boswachters in witte pakken en met vuilniszakken in de hand die elke paar meter een kadaver opruimden. Zo ging dat afgelopen maanden langs de kust. Vogels gingen massaal dood aan vogelgriep. Maar ook landinwaarts zijn vele vogels aan de vogelgriep gestorven. Het is ongekend dat de vogelgriep in de zomermaanden op deze schaal toeslaat. Ook elders in West-Europa vallen veel slachtoffers. Vogelgriep is ook een risico voor bezoekers van natuurgebieden en hun honden.

Risico

Zowel mensen als andere zoogdieren kunnen besmet raken met sommige varianten van het virus. Kom je dode vogels tegen, raap ze dan niet op, houd je hond aan de lijn en meld de vondst op www.nvwa.nl.

IN VOGELVLUCHT

M. H.

Gierzwaluw is snelle trekker

Het werd al eerder vermoed, maar nu is het door de Lund University uit Zweden ook aangetoond. Gierzwaluwen zijn razendsnelle trekvogels.

In Zweden werden geo-locators bevestigd aan verschillende in Zweden broedende gierzwaluwen. Na hun overwintering in Afrika konden de geolocators worden uitgelezen.

Dat was niet zo ingewikkeld, want gierzwaluwen zijn plaatstrouwe broedvogels en dus makkelijk terug te vinden.



Wat bleek? De vogels vlogen tijdens hun voorjaarstrek gemiddeld 570 kilometer per dag.

Weersvoorspellingen

Dat ze deze lange afstand konden behalen ligt aan een combinatie van verschillende factoren. Zo maken ze bewust gebruik van rugwind. Ze reageren hier niet direct op maar ze voorspellen de windrichting voor de komende dagen.

Hoe ze dat kunnen is nog onbekend.

Ook het feit dat ze tijdens de vlucht op insecten kunnen jagen draagt bij aan het omvangrijke daggemiddelde. Ze hoeven hierdoor niet te stoppen om te kunnen foerageren. Dit heeft het voordeel dat ze door dagelijks te eten geen vetreserves hoeven op te bouwen om mee te nemen. Dit bespaart gewicht.

De snelst vliegende gierzwaluw legde 830 kilometer per dag af over een trekperiode van 9 dagen. Voorwaar niet mis.

Bron: iScience

MEREL: STAD OF BOS?

M. H.

De merel, van oorsprong een schuwe bosvogel, heeft zich ontpopt als een soort cultuurvolger. De vogels hebben zich aan weten te passen aan mensen en onze biotoop (stad en dorp). Die aanpassingen gaan zelfs zo ver dat stadse merels bijna andere vogels lijken te worden. Ze zingen eerder in het jaar (doordat er meer licht is, en het dus eerder voorjaar lijkt te zijn). Ze zingen harder (om boven het verkeer uit te komen). En uit onderzoek blijkt dat stedelijke merelmannen zwaarder zijn en soms een kortere snavel en poten hebben en gemiddeld ouder worden dan hun soortgenoten in het bos.

Ook de vergelijking van het DNA van stads- en bosmerels leverde onmiskenbare verschillen op. Stads- en bosmerels beginnen dus 'uit elkaar te groeien'.

Wie weet zijn er over een tijdje dus zelfs twee soorten merels.



KANSEN VOOR DE KERKUIL

. . . .

Beschermingsmaatregelen kerkuil

Om de kerkuil meer overlevingskansen te bieden zijn met name de volgende drie maatregelen van belang:

1. Geschikte nestgelegenheid,
2. Verbetering voedselaanbod,
3. Veilig verkeer.

De uilenwerkgroep van WGNL neemt regelmatig maatregelen wat betreft de punten 1 en 2, maar ook wordt aandacht geschonken aan punt 3: het risico dat het verkeer voor de uilen oplevert.

Veilig verkeer

De kerkuil jaagt graag langs wegbermen op muizen. Daarbij vallen helaas nogal eens verkeersslachtoffers. Om dit tegen te gaan, kan een wegberm onaantrekkelijk worden gemaakt voor muizen.

- Breng vlak langs de weg opgaande beplanting of wallen aan.
- Hectometerpaaltjes zijn bij de kerkuilen geliefd als uitkijkpost of rustplaats. Deze paaltjes bevinden zich zó dicht bij het verkeer, dat uilen bij het opvliegen risico lopen te worden aangereden. Het is sterk aan te bevelen de hectometerpaaltjes aan de bovenzijde te voorzien van bijvoorbeeld een boog van dunne staaldraad of een vrij-draaiende rol. Daarmee zijn ze ongeschikt als rustplaats.
- Plaats langs drukke wegen zitpaaltjes voor de uilen op minimaal 10 meter van de rijbaan of vluchtstrook.



Een wel heel bijzondere maatregel is toegepast langs de weg Brummen – Zutphen.

Speciale borden maken daar de weggebruikers attent op het voorkomen van jagende uilen. Voor zowel de automobilist als de kerkuil een veilig idee.

Bron: VBN

'Luchtzak'

Wat een schande, zei een kerkuil,
Wat een hopeloos geval,
Ik maak een eind aan mijn relatie
Met die grote uilenbal

Ik was verliefd tot in mijn vleugels
Maar wat denk je van die vlerk?
Hij bood mij een huwelijksreis aan:
Veertien rondjes om de kerk.

Door Max Bremer

KUNSTWERKKJES

Wouter B.

Vogels op postzegels

Vorige uitgave van de GroenDoen stond een oproep om iets te gaan doen met postzegels die onze vogels als beeltenis hebben. Zowel nationaal als internationaal is op dit gebied veel te vinden. Onze lezers wordt gevraagd een bijdrage te leveren die we in een reeks van afleveringen kunnen opnemen in de GroenDoen. Een mooie postzegel met daarbij het land van herkomst, een beschrijving van de zegel, de kunstenaar en andere wetenswaardigheden maken het geheel interessant voor de lezers. Hieronder volgt de bijdrage van Wouter Balkenende.

Natuurzegels uit 1966

Op 17 november 1966 werd in Polen een mooie serie vogelzegels uitgegeven. De hier getoonde zegel heeft als thema "Ptaki Lesne", ofwel Vogels van Loofbossen.

De zegel is opgebouwd uit een centraal titelvlak met daar omheen 8 icoontjes en van elk icoon is weer een aparte zegel uitgegeven.

Alle zegels hebben het formaat 40 x 40 mm.

De ontwerpen zijn van de Poolse Tadeusz Michaluk en Jerry Desselberger, beiden graficus van beroep.



Even al de zegels op een rijtje:

10 grosz: Voornaamste zegel uit de serie, met het overzicht (zie boven)

20 grosz: Groene specht, *Picus viridis*

30 grosz: (Vlaamse) gaai, *Garrulus glandarius*

40 grosz: Wielewaal, *Oriolus oriolus*

60 grosz: Hop, *Upupa epops*

2,5 zloty: Gekraagde roodstaart, *Phoenicurus Phoenicurus* (zie foto hiernaast)

4,0 zloty: Sijs, *Spinus spinus* (synoniem: *Carduelis spinus*)

6,5 zloty: Vink, *Fringilla coelebs*

7,1 zloty: Koolmees, *Parus major*



Voor de liefhebber: 1 Zl = € 0,21 (koers 2021), en 1 zloty is weer onderverdeeld in 100 grosz.

Naar een idee van Woutje B.

Troostgedichten of troostgedachten

Loop ik in de Aalkeetbuitenpolder
Kijk ik om me heen,
Sta ik ineens midden in het leven !

Naar: Loesje

HEILIGEN IN DE NATUUR

M. H.

Hulp gevraagd bij omheil of zegen

De RK-kerk kent wel duizenden heiligen die helpen bij onheil of zegen. Ook voor de natuur zijn er heiligen die hun steentje willen bijdragen. De beschermheilige van de natuur is natuurlijk...Sint Franciscus van Assisi

Franciscus leefde van ca 1181 tot 1226. Ook buiten de katholieke kerk is hij alom bekend omdat zijn sterfdag, 4 oktober, in 1929 wereldwijd werd uitgeroepen tot Werelddierendag.

Mystieke geloofsbeleving



In 1263 is van Franciscus een levensbeschrijving gemaakt. Dit vertelt over de mystieke geloofsbeleving van Franciscus, stichter van de Franciscaner orde waarvan er tot op de dag van vandaag nog gemeenschappen bestaan.

Prediken deed hij in het open veld, sliep in rotsspleten en ging om te bidden 's-nachts alleen het bos in.

In de 19^{de} en 20^{ste} eeuw verschuift de aandacht steeds meer naar Franciscus als dierenvriend. Hij zou nog geen worm vertrappen. Ook weigerde hij paard te rijden omdat hij het dier niet wilde knechten.

Heel bekend is zijn vogelpreek waarin hij de vogels die door hem werden aangetrokken maande tot dankbaarheid. Het verhaal gaat dat de vogels rustig bleven zitten totdat Franciscus hen zeggende en toestemming gaf weg te vliegen.

Voorwaar een dierenvriend die in deze dagen ook wel een ridderorde zou verdienen.

Bron: SBB

NATUURLIJKE SELECTIE

. . . .

Selectie is in de natuur gewoon

Tweehonderd jaar geleden zaten gelovigen in een vreselijk dilemma. Noach had geen kangoeroes op zijn ark omdat het bestaan van Australië nog niet bekend was toen e.e.a. was beschreven. Hoe konden kangoeroes bestaan als ze toen niet gered waren? Grote problemen....

Nu brengt dat geen gelovige meer van zijn stuk. Door onmogelijkheden in het geloof te negeren, niet letterlijk te nemen of naar wens aan te passen, blijkt een schepper zelfs te combineren te zijn met de evolutie.

Niets is zo plooibaar als de waarheid..... Zo blijkt.

COMMENTAAR

. . . .

Voor het oude platteland geen kaalslag

LTO-voorman van der Tak zei medio juni nog dat veehouders het landschap “zo goed hadden beheerd, zoals je nationaal erfgoed beheert”. Zeker, er zijn boeren die op die manier hun bedrijf bestieren. Maar laten we ook onder ogen zien dat jaren van schaalvergroting en almaar efficiëntere productie de sector en het landschap allang hebben veranderd.

Of zoals natuurfilmer Ruben Smit het noemt: het resultaat van het efficiënte beheer van ons nationale erfgoed is dat de kleurrijke weidegronden van weleer zijn verworpen tot eentonig “grasfalt”.

Het verdwijnen van een deel van de veestapel, zoals het kabinet schrijft, is een hard gelag voor veel boerenfamilies. Maar voor het mooie platteland van vroeger is het geen kaalslag, eerder een kans op herstel.

BOEKEN ZOEKEN

Michel Hoogervorst

Oude reuzen

Of:

Dikke oude bomenboek

Oude bomen zijn altijd bijzonder. Niet alleen door hun dikte en vormen die geen mens bedacht zou kunnen hebben, maar ook door de dieren die erin wonen, en de plaatsen waar ze staan. In dit boek vind je alles over deze grote woudreuzen die ervoor zorgen dat de aarde adem kan halen en de mens tot rust kan komen. Met verhalen die over de bomen de ronde doen, de plekken waar ze staan en de nieuwste kennis rond deze wonderlijke organismes.

In de bijlage staan de plekken in Nederland en België waar je naar dikke oude bomen kunt wandelen en leuke dingen die je kan doen – evt. met kinderen - als je toch in het bos bent. Zoals uitrekenen hoe oud een boom is, hoe hoog hij is, een labrynt van takken bouwen, een insectenhotel maken en veel meer.

ISBN: 978-94-6314-111-6

Uitvoering: Harde omslag.

Taal: Nederlands. Met illustraties.

Uitgever: Snor.

Aantal pagina's: 144, **Afm:** 24,6 x 17,3 cm

Auteur: Gerard Janssen.

Prijs: € 24,95.



Verkrijgbaar bij o.a. boekhandel Paagman, Bruna, enz.

'STRAATGEWELD'

....

Voor asfalt lijkt altijd geld te zijn. Zo maakte het kabinet Rutte n.b. tijdens de crediet-crisis (jawel) 17 miljard euro extra vrij voor asfalt. Daar schreef Koos Dijksterhuis toen onderstaande sonnet over.

Straatgeweld

Er wordt wat af bezuinigd door Den Haag
We zijn wel één van 's werelds rijkste landen
Maar leggen onze uitgaven aan banden
Of wie bewaart wat heeft, is nog de vraag

We hebben, blijkt, nog hier en daar wat groen
Dat staat te koop, met frisse lucht en bomen
Voor wie tegen betaling bij wil komen
Met zo'n regering kun je zaken doen

We snoeien alles stuk, maar investeren
We smijten met, we steken al ons geld
Miljarden bij elkaar in straatgeweld
Door wat geen steen is gauw te asfalteren

Straks is het land één grote autobaan
Maar is er niets meer om naartoe te gaan

AD 2022



IK LUST HET GELIJK

....

*Een fraaie tekst uit de 'Brabantse Spreukenkalender' van Piet van Beers,
Door Paul Joormann vrij vertaald naar het Nederlands:*

Ik lust het gelijk

De tijd van sla, die is voorbij, als het stilaan winter wordt.
Ik heb, met die kou, het liefst wat stevigs op mijn bord.

We eten eens per veertien dagen stamp met boerentoppen.
Daar moet je wel (volgens onze Kee), gerookte worst in stoppen.

De week daarna, dan eten we weer peestamp met hachee.
Als je er te veel van eet, 'schiet' je de planken van de plee...

En... wat dacht je van bonensoep, en lekkere malse snert.
Ge blaast er en ge stinkt ervan, maar ... dat is het mij wel waard.

En... eet je wel eens paprika's ... met kalfsgehakt gevuld.
En balkenbrij of bloedworst, of ... echte boerenzult.

En zeg nou niet: dat lust ik niet - wa's dat nou voor gezeik?
Schip mijn bord maar vol, tot aan de rand ... ik lust het gelijk!

Seriële monogamie bij merel

Hoe driftig merelman- en vrouw hun territorium ook verdedigen, dat zegt niets over de huwelijkse trouw. Beide geslachten kijken (en luisteren) voortdurend of het gras bij de burens misschien groener is. Merelparen blijven hun - toch al korte - leven dus niet altijd bij elkaar, vaak maar voor één of twee broedseizoenen. Eenmaal gepaard en tot er een nest met eieren is verliest het mannetje zijn vrouw nauwelijks uit het oog. Hij doet dat om haar in de gaten te houden – er zijn vaak kapers op de kust. Voor zijn eega heeft het als voordeel dat manlief minder kans krijgt om zelf een scheve schaats te rijden.

Mark Retera



Stichting Werkgroep Groenbeheer Nootdorp-Leidschendam (WGNL)

Secretariaat:
Oscar de Man,
Schadeken 138,
2264 KD Leidschendam.
tel. 06-5342 0331

Penningmeester:
Paul Joormann,
Eli Heimanshof 9,
2341 PG Oegstgeest
tel. (071) 514 1727

Coördinatie & planning knotten:
Wim Visser, tel. (070) 327 9955

IBAN: NL94 INGB 0005 662740
Werkgroep Groenbeheer
Nootdorp Leidschendam

Voor weidevogel- & uilenaspecten:
Martin van de Reep, tel. (070) 387 0080

website: <https://www.wgnl.nl>

GROENDOEN

Nieuwsgierig geworden en wilt u ons werk steunen?

- ☐ Ja, ik meld mij tot wederopzegging aan voor ten minste € 10,- per jaar als donateur van WGNL, maak het bedrag over op het rekeningnummer van de St. WGNL en ontvang tenminste 2x per jaar het blad **GroenDoen**.
- ☐ Ja, ik meld mij aan als vrijwilliger van WGNL, zet mij in voor weidevogels / knotten / beiden en ontvang tenminste 2x per jaar het blad **GroenDoen**.
- ☐ Nee, ik meld mij per 31 augustus a.s. AF als donateur van WGNL en ontvang niet meer het blad **GroenDoen**.

Voorletters: Achternaam:
Roepnaam: Geboortedatum: M / V ¹⁾
Adres:
Postcode: Woonplaats:
Telefoonnr: Mobiel nr: 06-
E-mailadres:

- 1) Doorhalen wat niet van toepassing is.

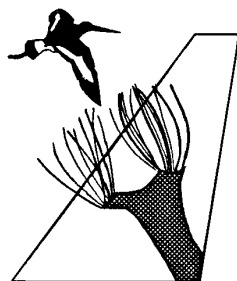
S.v.p. afknippen en opsturen aan Secretariaat WGNL (zie boven).



Frankeren

als

briefkaart



WERKGROEP GROENBEHEER
NOOTDORP-LEIDSCHENDAM

Stichting Werkgroep Groenbeheer
Nootdorp-Leidschendam

